

## HELP, het Noorden brabantiseert

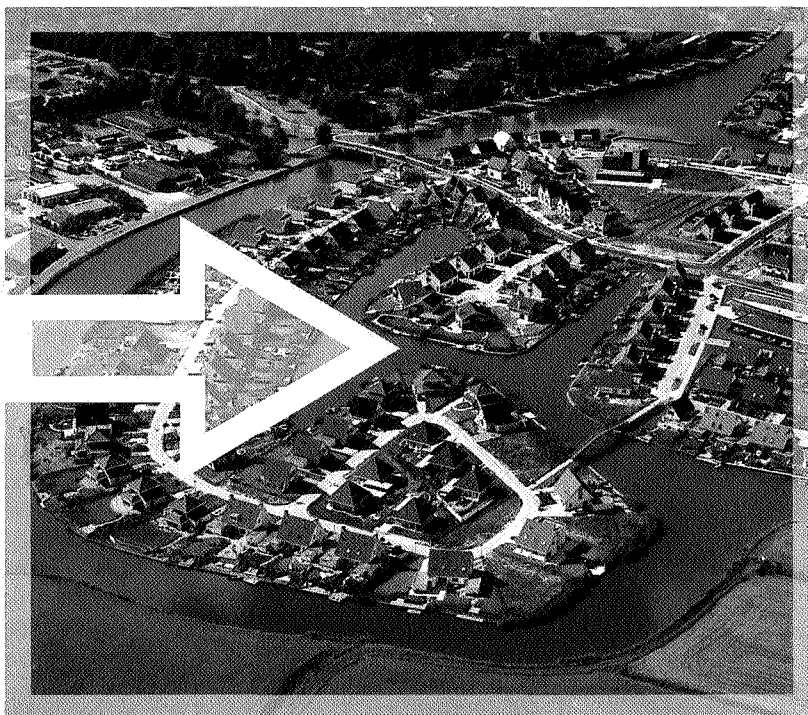
Als gevolg van de enorme omvang van suburbane en landelijke woonvoorkeuren, nemen uitbreidingen van plattelandsgemeenten met name in het Noorden, langzaam bezit van het landelijk gebied. Daarnaast worden in rap tempo allerhande recreatieve voorzieningen uit de grond gestampt en liggen braakliggende terreinen te wachten op potentiële bedrijven die zich slechts aarzelend vestigen. Deze ontwikkelingen hebben helaas geleid

tot een ingrijpende aantasting van de dorpskenmerken en van het waardevolle cultuurhistorische landschap van onze landelijke provincies. Met name de dorpsuitbreidingen, ook wel 'witte schimmel' genoemd, kenmerken zich door een gevoelloze inname van het landelijk gebied, waarbij niet of nauwelijks aandacht is besteed aan de stedenbouwkundige inpassing. Ook op de architectuur valt een en ander aan te merken: als gevolg van de uitgifte van vrije kavels en de vrijheid om zelf invulling te geven aan de plek, verrijzen vele woningen uit catalogussen van plaatselijke aannemers.

Dit proces van verstedelijking is door gemeentelijke en provinciale overheden jarenlang min of meer oogluikend toegelaten c.q. gedoogd, en in een aantal gevallen zelfs actief gestimuleerd. Dit is ook niet helemaal onlogisch gezien de daadwerkelijke of de algemeen veronderstelde afbrokkeling van de leefbaarheid van het landelijk gebied in de afgelopen decennia. Het argument van toename van werkgelegenheid en koopkracht heeft altijd aan belang gewonnen. Een forse bouwproductie kan immers een impuls geven aan de plattelandsverbetering en een antwoord zijn op de inkrimping van de landbouw en de daarmee samenhangende exodus van de jongere generaties naar grotere kernen. De woningbouwprogrammering is vaak zelfs hoger dan noodzakelijk voor de

eigen behoefte. Bestemmings- en bouwplannen worden dan ook zonder al te veel politieke weerstand goedgekeurd. Op deze manier vormt de bouwproductie niet alleen een bedreiging voor het buitengebied, maar ook voor de bestaande woningvoorraad in de nabijgelegen steden.

Winsum groeit foto: Aerophoto Eelde



### EN HET WORDT NOG ERGER!

Het ziet er naar uit dat de geschetsontwikkeling zich de komende jaren alle hevigheid zal voortzetten: de inkrimping van de landbouw gaat door, nieuwe landelijke functies krijgen een plek, vier hectaren zullen voor natuurontwikkeling worden bestemd en de vraag naar landelijke en suburbane woonmilieus blijft onverminderd groot. De opgave en uitdaging is de behoefte aan woningen combineren met de beheeropgave voor het landelijk gebied, en daarmee een alternatief te bieden voor de huidige transformatieprocessen van het landelijk gebied. Bij het ontwikkelen van betelingsvolle programma's zal naast de volhuisvestelijke component, aandacht moeten worden besteed aan alternatieve economische programma's en de cultuurcontext waarbinnen de verandering plaatsvinden. Zo zijn de teloorgang van de oude dorpscultuur en de intrede van een meer stadse leefstijl gegevenheid bij de herijking van stad en land, en

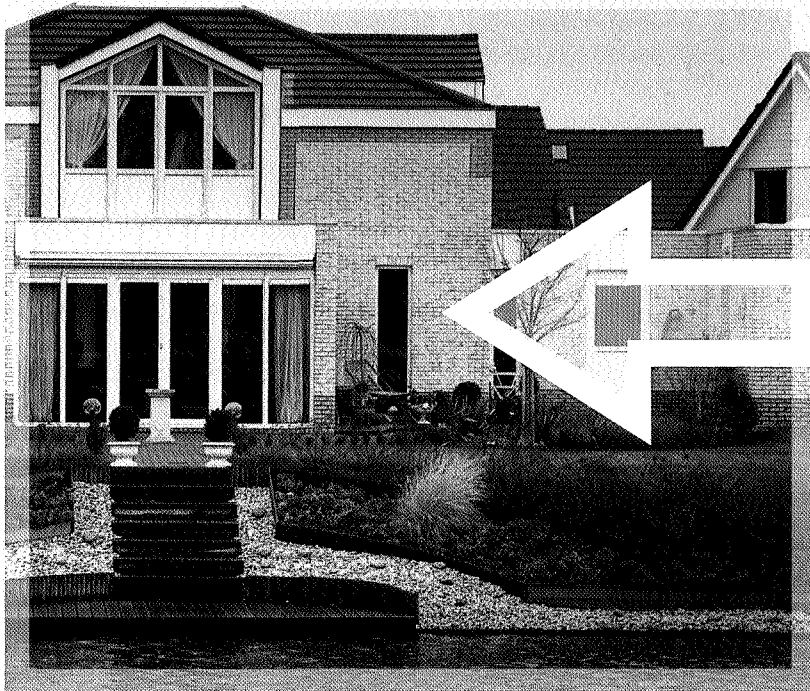
ontwikkelen van een nieuwe, breed te dragen identiteit. Daarnaast betreft het een integrale ontwerpogave, waarbij landschap, stedenbouw en architectuur in samenhang moeten worden gezien en uitgewerkt. Maar de eerste en wellicht allerbelangrijkste opgave is het veranderen van de mentaliteit in de gemeentehuizen. Terwijl nationaal op symposia, in wetenschappelijke studies, ministeriële nota's en zelfs provinci-

vragen aandacht voor het probleem wordt gevraagd, woedt het ad-hocvirus in de eenten onverminderd en in alle hevigheid voort. Het wordt nog veel erger!

#### 4 NOU WINSUM

mis het kan gaan is goed te zien in Groningse Winsum. Na een korte tocht door het dorp wordt duidelijk het van eminent belang is de rol le gemeente in het proces van versterking aan de orde te stellen. Met ntrigerende spanningsveld tussen tie, identiteit en vernieuwing weet de eente zich geen raad. De bezoeker t het gevoel dat men dit spanningsontkent. De gemeente Winsum toont een zeer slechte rentmeester van haar titeit en men geeft er blijk van het achtgeversschap niet te verstaan. ocbeslissingen en gebrek aan steouwkundige visie hebben de overl. Dit wordt wellicht bewerkstelligd gebrek aan kwaliteit op het gemeenis gekoppeld aan politieke onwil. De elandsgemeenten hebben immers e ambities. Dit wordt echter slechts itatief vertaald waardoor het woonu achteruit dendert en de aantrekheid voor toerisme en recreatie met ag verder afneemt. Wie wil er straks in zo'n gebrabandiseerd Gronings wonen of er op vakantie gaan?

Winsum verschromelt foto: Elmer Spaargaren



het snelle regelen en ritselen waarbij toetsing van kwaliteitsinstanties wordt nagelaten dan wel onder druk wordt gezet. Hier telt alleen de groei. Deze zeer kwalijke 'cultuur' kan men het gemeentebestuur verwijten: het College en de Raad. Het resultaat is dat het eeuwenoude, zo karakteristieke dorpsbeeld van Winsum in een paar jaar woonweg verknoeid is; zo iets zou nooit mogen gebeuren. Maar Winsum wil groeien,

er moeten mensen aan het werk, Winsum moet de kansen grijpen, en meer van die flauwekul. Gelukkig dringt het besef door dat men in plaatsen als Winsum de verkeerde kansen grijpt; op deze wijze mist men de toekomst.

Rienk van Wingerden, Willem Foorhuis

#### BRABANDISEREN?

brabandiseren. Dat is voorrang geven aan ad-hocbeslissingen. Winsum gaat de iteitsdiscussie uit de weg. Bij het brabandiseren overheerst het functionalisme:

## (confrontatie)

De rubriek Confrontatie brengt een uitdagende mening naar voren. De uitdaging geldt de lezer: u mag reageren. Onderschrijft u de gepresenteerde visie of wilt u juist de polemieek aangaan, formuleer uw mening dan scherp en bondig in maximaal 500 woorden. Stuur uw reactie binnen twee weken na verschijnen van het betreffende nummer naar Noorderbreedte. De redactie houdt zich het recht voor te lange reacties in te korten.